

Maak kennis met de acht patiëntenrechten

30^e verjaardag FAPA - 11/03/2023 – Thomas Deloffer

Vlaams patiëntenplatform
Samen sterker

1. Kennismaking met het Vlaams Patiëntenplatform
2. De wet op de patiëntenrechten
 - Het toepassingsgebied van de wet
 - De acht patiëntenrechten
3. Wat kan je regelen voor later?

Het Vlaams Patiëntenplatform

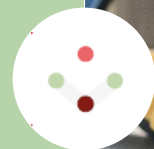
Vlaams Patiëntenplatform

Onafhankelijke platform van een 115-tal patiëntenverenigingen

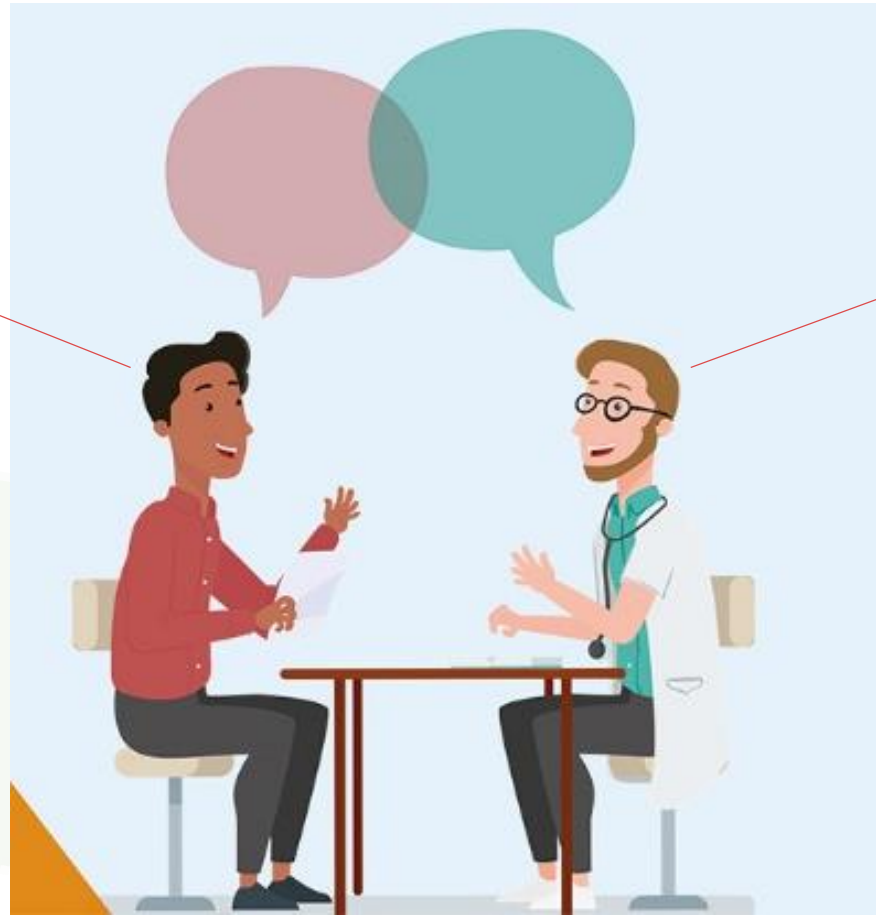
“Bijdragen tot een verhoging van de levenskwaliteit van de patiënt en zijn omgeving”

- Patiëntenverenigingen samenbrengen
- Noden en knelpunten aankaarten en helpen oplossen
- Vertegenwoordiging en inspraak realiseren
- Signaleren, informeren en mee beslissen

Het toepassingsgebied van de wet patiëntenrechten

Patiënt

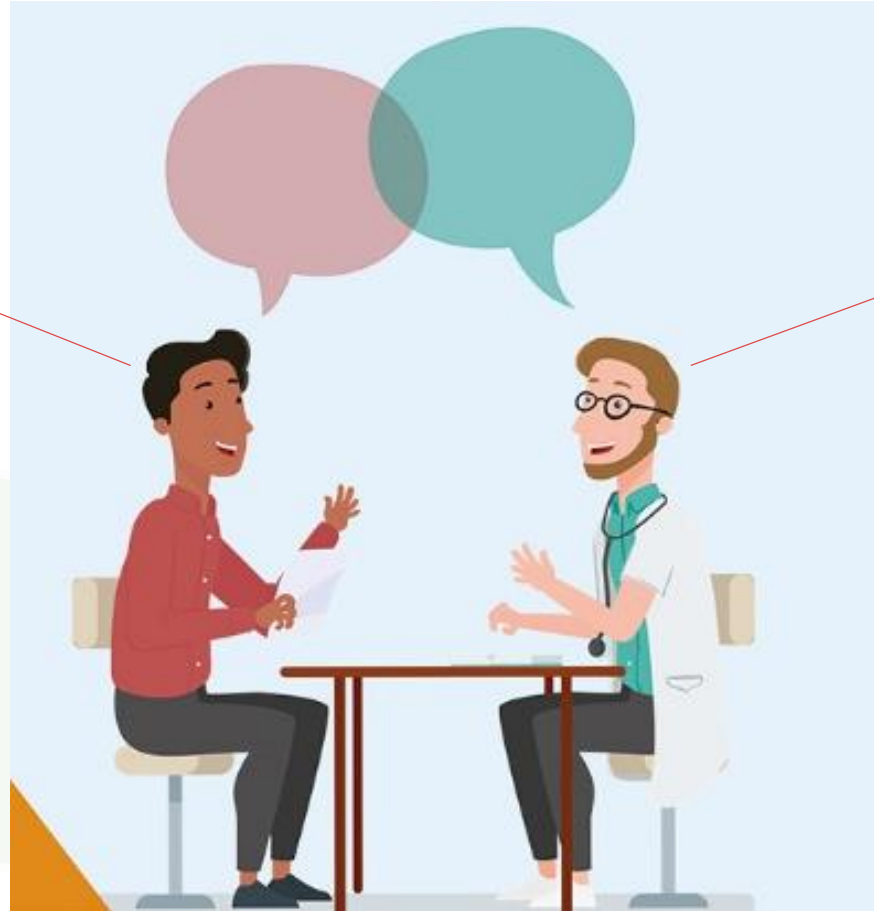
Beroepsbeoefenaar

Gezondheidszorg

Patiënt

=

de persoon aan wie
gezondheidszorg
wordt verstrekt,
al dan niet op
eigen verzoek

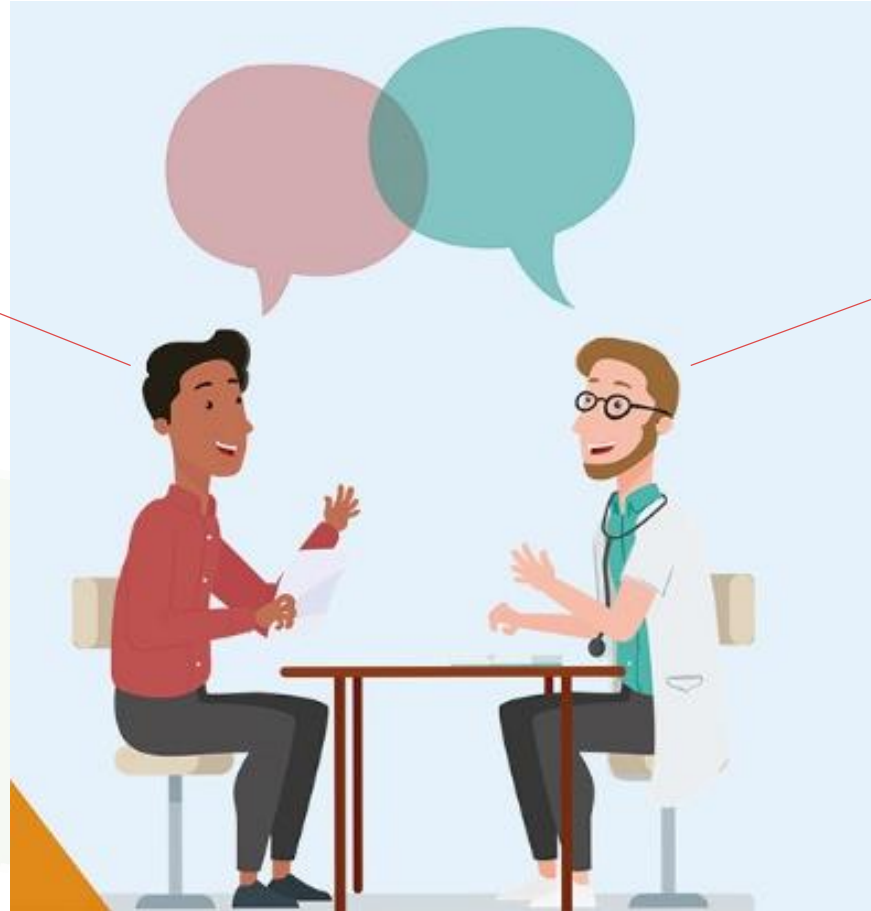
Beroepsbeoefenaar

Gezondheidszorg

Patiënt

=

de persoon aan wie
gezondheidszorg
wordt verstrekt,
al dan niet op
eigen verzoek

Beroepsbeoefenaar

- **Koninklijk Besluit nr. 78:** artsen, tandartsen, apothekers, vroedvrouwen, kinesitherapeuten, verpleegkundigen, zorgkundigen, psychologen,...
- **(Nog) niet:** therapeuten, sociaal werkers, studenten,...

Gezondheidszorg

Gezondheidszorg

= bevorderen, vaststellen, behouden, herstellen of verbeteren van de gezondheidstoestand van een patiënt, het uiterlijk van een patiënt om voornamelijk esthetische redenen veranderen of om de patiënt bij het sterven te begeleiden

De acht patiëntenrechten

“Ik belandde na een val met mijn fiets in het ziekenhuis met een wonde aan mijn been. De verpleegkundige heeft die wonde meerdere malen verzorgd zonder haar handen te ontsmetten. Heb ik dan geen recht op kwaliteitsvolle dienstverlening?”

- Christine, 56 jaar -

1. Recht op kwaliteitsvolle dienstverlening

= “de zorgverlener handelt op een **goede en zorgvuldige manier**, volgens de **behoeften** van de patiënt”

- Beschikbare medische kennis en technologie
- Geldende wetenschappelijke normen en aanbevelingen
- Respectvol (in beide richtingen)

1. Recht op kwaliteitsvolle dienstverlening

Voor patiënten betekent dit:

- vriendelijk en luisterbereid zijn
- de beste handeling voorstellen
- goed opgeleid en bijgeschoold zijn
- veilige infrastructuur
- ...

“Ik ben op zoek naar een nieuwe gynaecoloog, maar zou me niet op mijn gemak voelen bij een mannelijke dokter. Als vrouw wil ik graag een vrouwelijke gynaecoloog. Mijn huisarts verwees me door naar een man. Heb ik dan geen recht op vrije keuze van de zorgverlener?”

- Sofie, 28 jaar -

2. Recht op vrije keuze van je zorgverlener

- recht om beroepsbeoefenaar zelf te kiezen
- recht om van beroepsbeoefenaar te veranderen
- recht op tweede opinie

Niet mogelijk bij:

- arbeidsgeneeskunde
- gedwongen opname
- beperkte beschikbaarheid van beroepsbeoefenaars (vb. spoed)
- ...

! Ook de **zorgverlener** heeft recht op vrije keuze

3. Recht op informatie

= informatie die nodig is om “inzicht te krijgen in zijn gezondheidstoestand en de vermoedelijke evolutie ervan”

“Omdat enkele familieleden getroffen werden door borstkanker onderging ik enkele weken geleden een genetische test. Zo kunnen ze nagaan of ik drager ben van het gen dat verantwoordelijk is voor de kanker. Ik heb me echter bedacht en wil de resultaten niet kennen. Heb ik het recht om dit aan mijn dokter te vragen?”

- Linda, 44 jaar -

Uitzonderingen

- De patiënt kiest om bepaalde informatie niet te krijgen
= **recht om niet te weten**
 - uitdrukkelijk verzoek
 - behalve... duidelijk ernstig nadeel voor gezondheid van patiënt of derde
- De arts kiest om bepaalde informatie niet te geven
= **therapeutische exceptie**
 - duidelijk ernstig nadeel voor gezondheid van patiënt
 - andere beroepsboefenaars raadplegen
 - schriftelijk motiveren in patiëntendossier

“De behandelende arts zegt dat ik zonder een knieprothese niet goed meer te been zal zijn. Ik zie het niet zitten om op mijn leeftijd nog zo een zware operatie te ondergaan. Kan ze mij verplichten om de behandeling te ondergaan?”

- Luc, 89 jaar -

4. Recht op geïnformeerde toestemming

- Geïnformeerd, voorafgaandelijk en vrij
- Uitdrukkelijke ($\leftarrow \rightarrow$ stilzwijgende) toestemming
- Recht om toestemming in te trekken of te weigeren
- Eventueel schriftelijke toestemming

AAN MIJ MAG JE ALLES VRAGEN!

Je hebt als patiënt recht op alle informatie over je behandeling. Maar misschien vind je het moeilijk om bepaalde vragen te stellen? Gebruik onderstaande vragen als leidraad voor je bezoek. Houd er rekening mee dat niet op alle vragen een éénduidig antwoord bestaat.

BEHANDELING, ONDERZOEK OF VERZORGING

- Wat is mijn gezondheidsprobleem?
- Noodzakelijkheid van onderzoek, behandeling of verzorging?
- Mogelijke behandelingswijzen?
- Mogelijke pijn, nevenwerkingen en ongemakken van mijn behandeling?
- Slaagkans van mijn behandeling?
- Kan ik meebeslissen?

NAZORG EN PREVENTIE

- Welke medicatie krijg ik?
Mogelijke nevenwerkingen?
- Hoe gebruik ik medicijnen of hulpmiddelen?
- Hoeveel consultaties zijn nodig?
- Hoe gezondheidsproblemen in de toekomst vermijden?

KOSTEN

- Kostprijs van volledige behandeling?
- Terugbetaling van behandeling en/of medicatie?

*Weet ook dat je steeds een behandeling kan weigeren of een tweede opinie kan vragen!
Wil je graag meer informatie over je patiëntenrechten? Vraag het! Of neem een kijkje op
www.vlaamspatiëntenplatform.be*

5. Rechten in verband met het patiëntendossier

- **Recht op inzage:** rechtstreeks, onbeperkt, binnen 15 dagen
 - geen toegang tot:
 - Persoonlijke notities
 - Gegevens m.b.t. derde persoon
 - Gegevens in het kader van de therapeutische exceptie
 - geldt ook voor het verpleegkundig dossier of de elektronische thuiszorgfiche / thuiszorgdossier

- **Recht op afschrift:** rechtstreeks, onbeperkt, binnen 15 dagen
 - kopie van het geheel of een gedeelte van het dossier
 - strikt persoonlijk en vertrouwelijk
 - wordt geweigerd in geval van druk door derden
 - kostprijs is vastgelegd in KB
 - **eerste afschrift gratis (sinds AVG/GDPR mei 2018)**

- **Recht op zorgvuldig bijgehouden dossier:**
 - de zorgverlener noteert zorgvuldig jouw gezondheidsgegevens
 - gegevens moeten beveiligd zijn
 - enkel zorgverleners waarmee je een therapeutische relatie hebt mogen in je dossier kijken
 - je mag zelf vragen om iets toe te voegen in je dossier

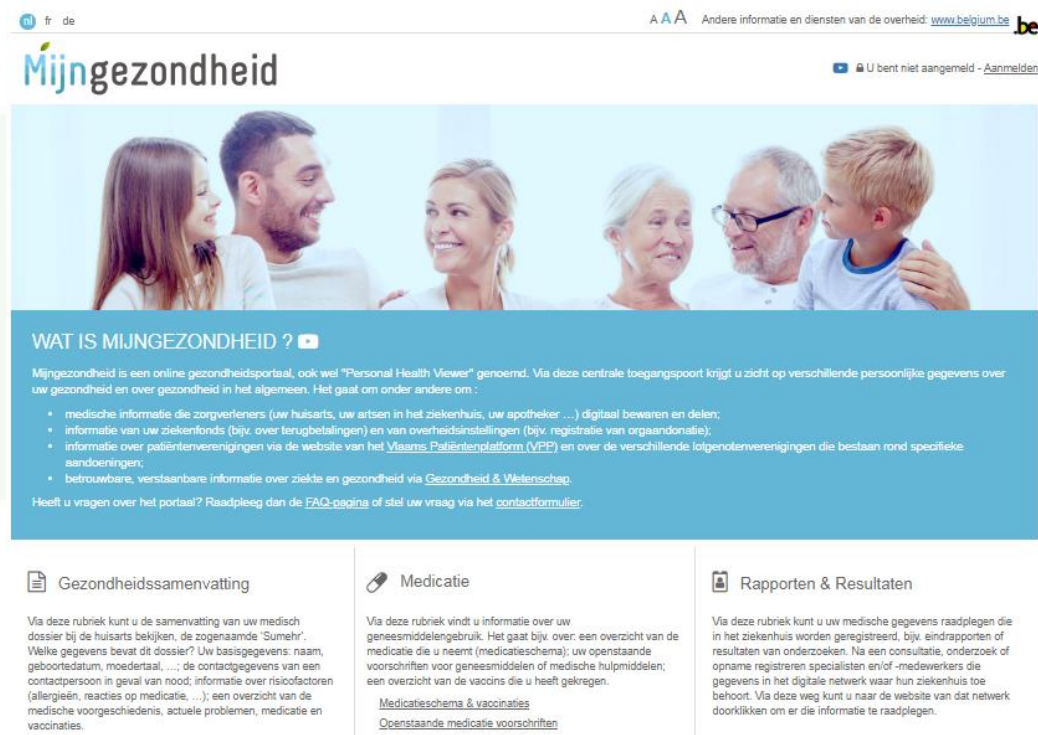

“NIEUW” = online inzage

Hoe?

Surfen naar www.mijngezondheid.belgie.be

nl fr de

AA A Andere informatie en diensten van de overheid: www.belgium.be .be

Mijngesondheid

U bent niet aangemeld - [Aanmelden](#)

WAT IS MIJNGEZONDHEID ?

Mijngesondheid is een online gezondheidsportaal, ook wel "Personal Health Viewer" genoemd. Via deze centrale toegangspoort krijgt u zicht op verschillende persoonlijke gegevens over uw gezondheid en over gezondheid in het algemeen. Het gaat om onder andere om:

- medische informatie die zorgverleners (uw huisarts, uw artsen in het ziekenhuis, uw apotheker ...) digitaal bewaren en delen;
- informatie van uw ziekenfonds (bijv. over terugbetalingen) en van overheidsinstellingen (bijv. registratie van orgaan donoratie);
- informatie over patiëntenverenigingen via de website van het [Vlaams Patiëntenplatform \(VPP\)](#) en over de verschillende lotgenotenverenigingen die bestaan rond specifieke aandoeningen;
- betrouwbare, verstaanbare informatie over ziekte en gezondheid via [Gezondheid & Wetenschap](#).

Heeft u vragen over het portaal? Raadpleeg dan de [FAQ-pagina](#) of stel uw vraag via het [contactformulier](#).

Gezondheidssamenvatting

Via deze rubriek kunt u de samenvatting van uw medisch dossier bij de huisarts bekijken, de zogenaamde "Sumehr". Welke gegevens bevat dit dossier? Uw basisgegevens: naam, geboortedatum, moedertal, ...; de contactgegevens van een contactpersoon in geval van nood; informatie over risicofactoren (allergieën, reacties op medicatie, ...); een overzicht van de medische voorgeschiedenis, actuele problemen, medicatie en vaccinaties.

Medicatie

Via deze rubriek vindt u informatie over uw geneesmiddelengebruik. Het gaat bijv. over: een overzicht van de medicatie die u neemt (medicatieschema); uw openstaande voorschriften voor geneesmiddelen of medische hulpmiddelen; een overzicht van de vaccins die u heeft gekregen.

[Medicatieschema & vaccinaties](#)
[Openstaande medicatie voorschriften](#)

Rapporten & Resultaten

Via deze rubriek kunt u uw medische gegevens raadplegen die in het ziekenhuis worden geregistreerd, bijv. eindrapporten of resultaten van onderzoeken. Na een consultatie, onderzoek of opname registreren specialisten en/of medewerkers die gegevens in het digitale netwerk waar hun ziekenhuis toe behoort. Via deze weg kunt u naar de website van dat netwerk doorklikken om er die informatie te raadplegen.

Wat vind je op mijngezondheid.be?

- Medicatieschema
- Vaccinaties
- Bevolkingsonderzoeken
- Rapporten en resultaten van onderzoeken
- Orgaandonatie en wilsverklaringen
- Terugbetalingen van ziekenfondsen
- ...

Belangrijk om te weten!

- Gedeelde gegevens < gegevens beschikbaar in het ziekenhuis
- Portalen gaan op korte termijn nog een grote uitbreiding kennen

“Mijn moeder ondergaat een routine darmoperatie, maar stierf na vier dagen. We vragen ons af wat er is misgelopen? Ging het om een medisch ongeval? Ik wil geen gerechtelijke stappen ondernemen, maar vind het belangrijk dat het ziekenhuis hier iets uit heeft geleerd. Kunnen we het dossier inkijken?”

- Peter, 44 jaar -

- Inzage na overlijden

- beperkt tot een aantal nabestaanden:

- echtgenoot of partner, bloedverwanten tot en met de 2^e graad (ouder, kind, broer, zus, kleinkind, grootouder)

- onder bepaalde voorwaarden:

- gemotiveerde en specifieke reden (testament, verzekering,...)
- niet zelf maar via een beroepsbeoefenaar
- enkel documenten in verband met de gemotiveerde reden
- patiënt mag zich nooit tegen inzage verzet hebben

“Tijdens mijn laatste verblijf op de afdeling nefrologie van het universitaire ziekenhuis volgde een groep studenten de professor tijdens haar dagelijkse ronde. Plots stonden ze aan mijn bed en werd ik om de beurt door de studenten onderzocht. Ik vind het goed dat ze het vak leren, maar vond het wel vervelend dat ze allemaal mijn buik moesten onderzoeken. Had ik dit kunnen weigeren?”

- Ellie, 63 jaar -

6. Recht op bescherming van de privacy

- Beschermen van gezondheidsinformatie
- Respect voor intimiteit

Enkel de beroepsbeoefenaars waarvan de aanwezigheid verantwoord is in het kader van de zorg mogen aanwezig zijn. Voor alle anderen moet je toestemming geven.

7. Recht op pijn behandeling

Aangepaste zorg om:

- pijn te voorkomen
- aandacht te hebben voor de pijn
- pijn te evalueren
- pijn in aanmerking te nemen
- pijn te behandelen en te verzachten

“Tijdens mijn laatste afspraak met de endocrinoloog kreeg ik heel wat informatie die ik niet begreep. Ik wilde de dokter graag bijkomende vragen stellen maar hij had geen tijd waardoor er nu veel onduidelijkheden zijn. Ik ben erg teleurgesteld. Kan ik hier iets mee doen?”

- Rosa, 78 jaar -

8. Recht om klacht neer te leggen

- Algemeen en psychiatrisch ziekenhuis:
Interne en externe ombudspersonen
- Beschut wonen en psychiatrisch verzorgingstehuizen:
Overlegplatform Geestelijke Gezondheidszorg
- Ambulante zorgverleners:
Federale Ombudsdienst Rechten van de patiënt

Opdracht van de ombudsfunctie

1. het **voorkomen van vragen en klachten** door de communicatie tussen de patiënt en de beroepsbeoefenaar te bevorderen
2. het **bemiddelen bij klachten** met het oog op het bereiken van een oplossing
3. het **inlichten van de patiënt** inzake de mogelijkheden voor de afhandeling van de klacht

Klacht als onderdeel van kwaliteitsbeleid

- Klacht als een kracht
- Chronisch zieke patiënt heeft ervaringskennis
- Klacht = voorkomen dat andere patiënten hetzelfde meemaken
- Leren uit een klacht: hoe zorg beter afstemmen op noden patiënt?
- Jaarrapport ombudsdienst = kwaliteitsinstrument

Wat als ombudsdienst van een ziekenhuis niet verder kan helpen?

- Grenzen aan bemiddeling van ombudsdienst
- Bemiddeling versus klachtenbehandeling
- Procedure voor rechtbank?
 - duurt lang
 - veel geld

Wat bij medische schade?

Fonds voor medische ongevallen

- sinds 1 september 2012
- voor medische ongevallen na 2 april 2010
- toegankelijke minnelijke procedure (voorkomen van langdurige rechtszaken)
- gratis voor patiënten
- uitsluitingen zoals esthetische ingrepen, experimenten,...
- aanvraagformulier op website

meer info: www.fmo.fgov.be

Voorwaarden om recht te hebben op een vergoeding bij het FMO

- een blijvende invaliditeit van 25% of meer
- een tijdelijke arbeidsongeschiktheid gedurende minstens 6 opeenvolgende maanden of 6 niet-opeenvolgende maanden over een periode van 12 maanden
- bijzonder zware schade, ook economisch, voor de levensomstandigheden van de patiënt
- overlijden van de patiënt

Vertrouwenspersoon & Vertegenwoordiger

VERTROUWENSPERSOON	VERTEGENWOORDIGER
staat patiënt bij in het uitoefenen van de patiëntenrechten	vertegenwoordigt de patiënt op het moment dat deze dit zelf niet (meer) kan
Bij: <ul style="list-style-type: none"> • verkrijgen van informatie • inkijken van dossier • therapeutische exceptie • ... 	Bij wilsonbekwaamheid, zoals: <ul style="list-style-type: none"> • Minderjarigen • Comapatiënten • ...

Naam van vertegenwoordiger en vertrouwenspersoon vermelden in **patiëntendossiers** (medisch dossier, verpleegkundig dossier, thuiszorgdossier,...)

Hoe duid je een vertrouwenspersoon aan?

1. Je kiest iemand die je voor 100% vertrouwt.
2. Je laat de naam van de vertrouwenspersoon noteren in het patiëntendossier.

De vertrouwenspersoon kan de patiënt bijstaan met / bij:

- recht op informatie
- recht om niet te weten
- therapeutische exceptie moet hij geïnformeerd worden
- inzage dossier
- klachtrecht

AANWIJZING VAN EEN VERTROUWENSPERSOON

Wet van 22 augustus 2002 betreffende de patiëntenrechten

Ik _____ (voornaam en naam patiënt) wijs hierbij de volgende persoon aan als mijn vertrouwenspersoon die ook zonder mijn aanwezigheid volgende rechten kan uitoefenen:

- Zich informeren over mijn gezondheidstoestand en de vermoedelijke evolutie ervan
Periode: _____ (Bijvoorbeeld tot een bepaalde datum, voor onbepaalde duur..)
Naam van de beroepsbeoefenaar bij wie dit recht geldt: _____
(Bijvoorbeeld huisarts, specialist..)
- Mijn patiëntendossier inkijken
Periode: _____ (Bijvoorbeeld tot een bepaalde datum, voor onbepaalde duur..)
Naam van de beroepsbeoefenaar bij wie dit recht geldt: _____
(Bijvoorbeeld huisarts, specialist..)
- Een afschrift vragen van mijn patiëntendossier
Periode: _____ (Bijvoorbeeld tot een bepaalde datum, voor onbepaalde duur..)
Naam van de beroepsbeoefenaar bij wie dit recht geldt: _____
(Bijvoorbeeld huisarts, specialist..)

Identiteitsgegevens van de patiënt :

Adres: _____
Telefoonnummer: _____ gsm: _____
Geboortedatum: _____

Identiteitsgegevens van de vertrouwenspersoon

Voornaam en naam: _____
Adres: _____
Telefoonnummer: _____ gsm: _____
Geboortedatum: _____

Opgemaakt te _____ op datum _____

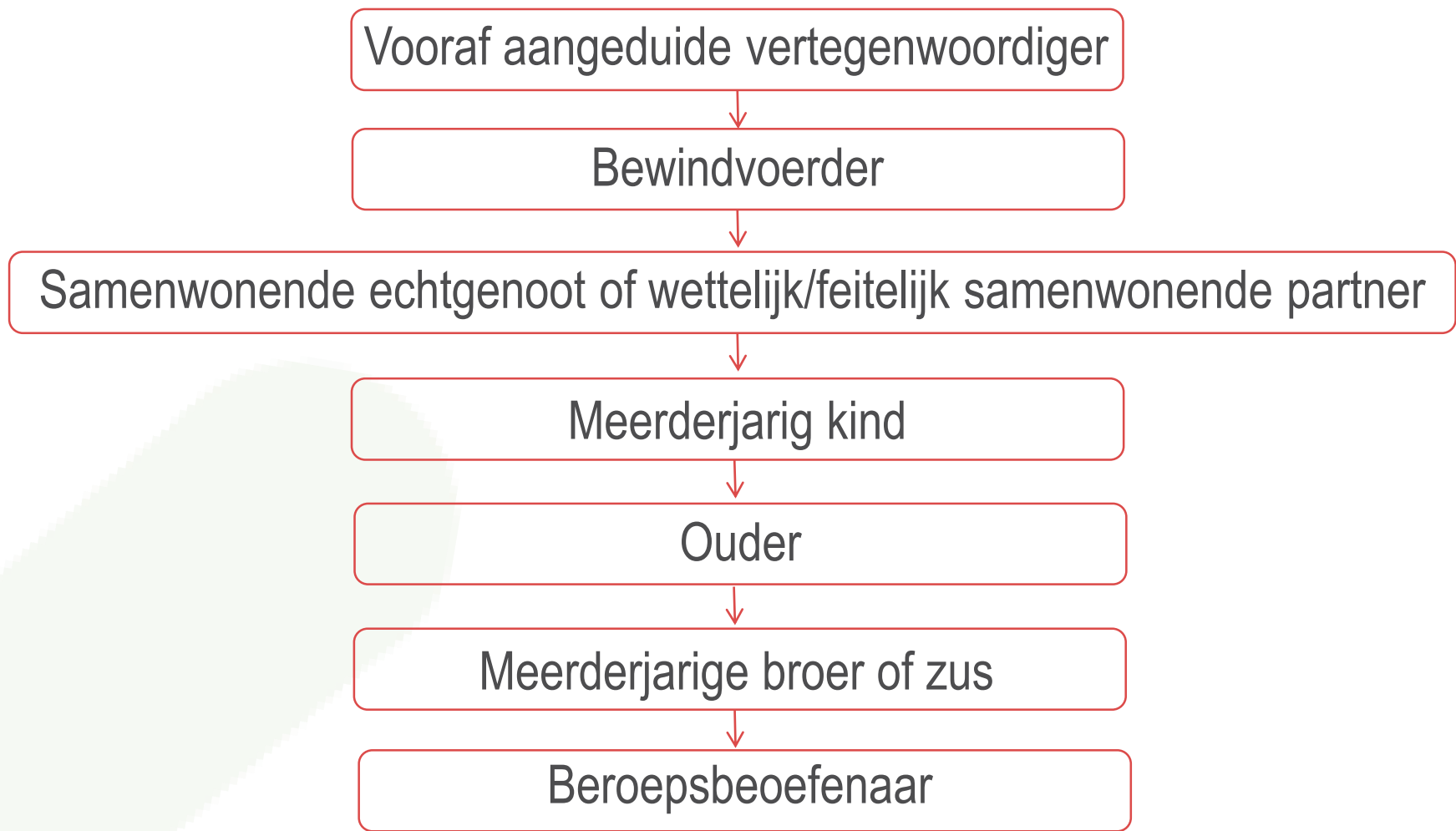
Handtekening patiënt: _____ Handtekening aangewezen vertrouwenspersoon: _____

Aanduiden vertegenwoordiger

Je kan/mag je rechten zelf niet uitoefenen. Wat nu?

Indien minderjarig: ouders of voogd

Indien meerderjarig en wilsonbekwaam: cascade systeem tenzij vrederechter bewindvoerder aanduidt.

Hoe duid je een vertegenwoordiger aan?

1. Je zoekt iemand die je 100% vertrouwt en die je vertegenwoordiger wil zijn.
2. Je maakt een document op met daarin:
 - Datum
 - Eigen handtekening
 - Geschreven toestemming van de vertegenwoordiger die ook door hem / haar wordt ondertekend
3. Je laat dit document toevoegen aan je patiëntendossier (bijvoorbeeld bij de huisarts).

Voorbeelddocument: www.patientrights.be of formulier uit brochure

AANWIJZING VAN EEN VERTEGENWOORDIGER

Wet van 22 augustus 2002 betreffende de patiëntenrechten

Ik (voornaam en naam patiënt) wijs hierbij de volgende persoon aan als mijn vertegenwoordiger indien ik zelf niet in staat ben om beslissingen te nemen over de aan mij te verstrekken gezondheidszorgen en niet zelf mijn rechten als patiënt kan uitoefenen.

Identiteitsgegevens van de patiënt

Adres:

Telefoonnummer: gsm:

Geboortedatum:

Identiteitsgegevens van de vertegenwoordiger

Voornaam en naam:

Adres:

Telefoonnummer: gsm:

Geboortedatum:

Opgemaakt te op datum

Handtekening patiënt

Handtekening aangewezen vertegenwoordiger:

Honger naar meer informatie?

1. Volg ons op **Facebook**: Vlaams Patiëntenplatform vzw
2. Volg ons op **Twitter**: VPP vzw
3. Volg ons op **Instagram**: vppvzw
4. Schrijf je in voor onze **digitale Nieuwsbrief Samenspraak** door een mailtje te sturen naar info@vlaamspatientenplatform.be

Andere informatiesessies en brochures

BEDANKT

Meer informatie?

Vlaams Patiëntenplatform vzw

Groenveldstraat 15

3001 Heverlee

016 23 05 26

www.vlaamspatientenplatform.be

info@vlaamspatientenplatform.be

www.facebook.com/vlaamspatientenplatform

www.twitter.com/VPPvzw

470.448.218 – RPR – Leuven

Vlaams patiëntenplatform

Samen sterker